

N:o 54.

Af herr **A. P. Gustafsson**, om ändrad lydelse af 27 kap. 10 §
byggningsbalken.

Då upprepade försök att få en fullständig arrendelag till stånd misslyckats, borde likväl rättmätiga förslag om partiella reformer i dithörande delar icke tillbakavisas, och under förhoppning derom vågar jag vördsamt påkalla Riksdagens medverkan till afhjelpande af en brist, som förefinnes i gällande lag om afträdande arrendators rätt och skyldighet angående förfarandet med vid fardag å hemmanet öfverblifvet foder.

I 27 kap. 10 § byggningsbalken talas visserligen om att "då bonde från hemman flytta skall och då fardag inne är, har foder öfver och vill det sälja, bjudes det jordegaren eller honom som efterkommer", men då föreskrifterna om sättet för öfverlåtande äro ofullständiga och i saknad af bestämmelser om biläggandet af uppkomna tvister om pris m. m., hvilka nu mången gång måste dragas inför domstols pröfning och dom, anser jag ett förtydligande härutinnan vara af behof påkalladt; hvarjemte rättigheten för afträdande arrendator att sista arrendeåret taga full betalning för hela öfverblifna foderförrådet icke synes mig vara förenlig med billighetens fordringar. Då arrendatorn är i lag förbjuden att under arrendetiden från hemmanet bortföra foder, borde deraf följa att ej bättre rätt tillerkändes honom vid afträdesåret. Då det är allom bekant, behöfver jag visst icke omnämna, hvilken betydande roll foder- och gödsel-förrådet spelar vid jordbrukets rationella skötsel; detsamma ombärlighet och värde har ock nogsammt beaktats af Kongl. Maj:t, som genom kungörelse af 10 november 1882 angående kronodomäner funnit för godt bestämma lämpliga föreskrifter uti ifrågavarande sak; föreskrifter, som på samma gång de tillgodose arrendatorns rätt äfvenledes utgöra ett korrektiv emot möjligheten för honom att beröfva hemmanet den del af fodret, som rätteligen bör kvarstanna vid detsamma såsom gödsel.

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 11 Häft. (N:is 54—57.) 1

Att afträddande arrendator skall hafva ersättning för den afkastning, som honom tillkommit af bergad foderskörd, för den händelse arrendet fortgått, bör af ingen förnekas, men att till honom skall utgå betalning för den del deraf, som under ett fortsatt arrende tillkommit hemmanet i form af gödningsämne, anser åtminstone jag icke vara rättvist. I många fall har ock såsom praxis vid ifrågavarande foderöfverlätelser — der sådan kunnat komma till stånd — tillämpats, att någon del af lösningspriset afdragits såsom rätteligen tillhörande hemmanet och detsamma tillfallande gödselvärdet. Att någon del af värdet af vid afträdet öfverblifvet foder bör tillhöra hemmanet, tror jag icke bör blifva föremål för meningsskiljaktigheter, ehuru väl meningarne kunna vara delade om huru stor anpart af värdet bör räknas hemmanet till godo. I förut omnämnda kongl. kungörelse bestämes den betalningsfria andelen till hälften, mig synes deremot en tredjedel af öfverenskomna eller åsatta lösningsvärdet vara nog. I medvetenhet om att Riksdagen beaktar nödvändigheten af klara och tydliga lagbestämmelser, äfvensom att gällande lag blir i öfverensstämmelse med såväl det allmännas som den enskildes rätt och väl, vågar jag värdsamt föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, det 27 kap. 10 § byggningsabalken finge följande förändrade lydelse:

Då bonde från hemman flytta skall — — — —

— — — — —
 Hafver han, då fardag inne är, foder öfver, vare han, om jordegaren eller efterträdaren sådant önskar, skyldig detsamma öfverlåta mot ersättning, motsvarande en tredjedel af i orten gällande pris; och varder denna ersättning, derest öfverenskommelse icke kan uppnås, bestämd af tre gode män, hvilka utses på sätt som i lagen om skiljedom är stadgadt. Vare ock — — — — —
 — — — — — det åter.

Om remiss till lagutskottet anhålles, hvarjemte hemställes att utskottet behagade vidtaga de ändringar i förslaget, som för ändamålets vinnande anses behöfliga.

Stockholm den 22 januari 1899.

A. P. Gustafsson.
